

Kniha mesiaca JÚL Dizajnér Ján Čalovka

16.7.2026 - | Slovenské centrum dizajnu

Prvou publikáciou edície designzoom je monografia Dizajnér Ján Čalovka, ktorá približuje život a tvorbu jedného z najvýznamnejších slovenských dizajnérov. Edícia predstavuje výsledky výskumu Slovenského múzea dizajnu Slovenského centra dizajnu a jej cieľom je sprístupniť dejiny slovenského dizajnu širokej verejnosti prostredníctvom publikácií venovaných významným osobnostiam.

Výber Jána Čalovku ako témy prvého zväzku nebol náhodný. Patril medzi autorov, ktorí podporili vznik Slovenského múzea dizajnu darovaním časti svojho osobného archívu. Práve vďaka tomuto fondu mohla vzniknúť publikácia, ktorá prináša ucelený pohľad na jeho tvorbu a približuje ju v širších súvislostiach vývoja slovenského dizajnu.

Kniha sleduje Čalovkovu profesijnú cestu od začiatkov, keď sa ako mladý autor bez špecializovaného dizajnérskeho vzdelania presadil návrhom príborového súboru **Sandrik 58**. Ten sa napriek spočiatku nenápadnému prijatiu stal jedným z najúspešnejších výrobkov slovenského dizajnu – vyrábala sa viac ako päťdesiat rokov a vzniklo vyše štyridsať miliónov kusov. Publikácia predstavuje aj ďalšie významné realizácie, vrátane stolovacieho riadu pre československý pavilón na Expo 67 v Montreale či návrhov pre reprezentačné potreby štátu.

Kniha nezostáva však iba pri známych dielach. Ukazuje mimoriadny záber Čalovkovej tvorby – od príborov a stolovacieho riadu cez hračky, obuv a nábytok až po priemyselné stroje, železničné vozne či návrhy interiérov. Prostredníctvom množstva kresieb, skíc, technických výkresov a fotografií približuje nielen výsledné výrobky, ale aj samotný proces navrhovania.

Publikácia zároveň ponúka pohľad na obdobie, v ktorom Čalovka tvoril. Pripomína, akú úlohu zohrával kvalitný priemyselný dizajn v čase obmedzených výrobných možností a ako jeho návrhy prispievali ku kultivácii každodenného života. Zachované návrhy a archívne materiály dokumentujú jeho precíznosť, dôslednosť aj schopnosť hľadať funkčné a estetické riešenia naprieč rôznymi oblasťami dizajnu.

Publikácia **Dizajnér Ján Čalovka** ponúka čitateľom pohľad na tvorbu autora, ktorý významne ovplyvnil slovenský dizajn. Prostredníctvom množstva fotografií, návrhov a odborných textov približuje nielen jeho dielo, ale aj širší kontext vývoja slovenského dizajnu druhej polovice 20. storočia. Túto knihu si môže požičať u nás v Knižnici dizajnu na Jakubovom námestí 12 (3. poschodie).

<https://scd.sk/clanky/kniha-mesiaca-jul-3>